

Funded by
the European Union

ПРОГРАМА
СТІЙКІСТЬ

erim
Equal Rights
& Independent
Media

ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Проект «Дотримання соціально-економічних прав ВПО у Львівській області»

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

1. Аналітичний звіт щодо зацікавлених сторін (картування), що здійснюють підтримку ВПО у соціально-економічній сфері у Львівській області.
2. Аналітичний звіт щодо ВПО у Львівській області, зокрема, їхнього соціально-економічного становища
3. Звіт за результатами анкетування ВПО
4. Звіт за результатами фокус-груп
5. Звіт за результатами глибинних інтерв'ю

Кожен із звітів містить **проміжні висновки** на основі яких напрацьовані **рекомендації**, які стосуються органів регіональної та місцевої влади при розробці відповідних документів – **стратегій, програм розвитку, конкретних проєктів на період 2024-2027 років.**

Висновки і рекомендації також можуть бути корисними для інших суб'єктів підтримки ВПО: міжнародних інституцій та програм, ОГС, особливо тих, що створені для захисту прав ВПО і за участю ВПО

Державна політика у сфері забезпечення прав ВПО

1. На протязі 2022-2023 років відбувся перехід державної політики у сфері забезпечення прав ВПО від реактивної політики на виклики «тут і зараз» до більш комплексних підходів.
2. Діючі державні програми допомоги ВПО є достатньо дієвими і у 2022-2023 роках були вагомим джерелом допомоги. Сьогодні Мінсоцполітики переглядає окремі норми, виходячи із принципів, що державна допомога не лише має допомогти людині вижити, а й надати їй можливість досягти економічної самостійності.
3. Ключовою державною інституцією, яка реалізує державну політику щодо ВПО є Мінсоцполітики спільно з іншими ЦОВ та з регіональною та місцевою владою.
4. Також Мінсоцполітики з міжнародними партнерами координує міжнародні програми для надання гуманітарної допомоги ВПО, в першу чергу грошових виплат.

Регіональна політика у сфері забезпечення прав ВПО

1. В діючій Стратегії Львівщини та Плані заходів її впровадження на 2021-2023 роки питання щодо підтримки ВПО **не було відображено** спеціальними цілями та заходами. За результатами роботи Робочих груп по актуалізації Стратегії можна зробити висновок, що **питання ВПО буде ваговою складовою** оновленої Стратегії на 2024-2027 роки.
2. До 24.02.2022 року в обласних програмах розвитку допомога ВПО зводилась до **участі на рівних засадах брати участь** в окремих заходах. Ситуація кардинально змінилась у 2022 році - було прийнято нові та внесено зміни до діючих програм, які були орієнтовані на ВПО і торкалися таких питань, як забезпечення харчування для ВПО, перевезення евакуйованого населення та гуманітарних вантажів тощо
3. У 2023 році і надалі на перший план виходять **довгострокові підходи** - відновлення та модернізації житла державної та комунальної форми власності для ВПО, надання фінансової допомоги релокованим підприємствам, психосоціальної підтримки цивільного населення.
4. **ОГС, релігійні організації та волонтери** особливо активно проявили себе у перші місяці після 24.02.2023р., а на сьогодні, як правило, надають різнобічну допомогу ВПО в рамках грантових проєктів від міжнародних гуманітарних організацій та релігійних спільнот. Географія цих гуманітарних організацій достатньо рівномірно охоплює всю територію області, значна частина поширює свою діяльність на інші регіони України.

Місцева політика у сфері забезпечення прав ВПО

1. Політика підтримки ВПО на місцевому рівні (районному та територіальній громаді) реалізувалась в основному **через гуманітарні штаби**, частина з яких в подальшому трансформувались у **консультаційно-координаційні центри**, а також **нечисленні місцеві соціальні програми** з достатньо низькими обсягами фінансування.
2. На рівні територіальних громад завдяки грантам міжнародних програм **реалізується значна кількість проєктів**, виконавцями яких виступають місцеві ОГС. Ці проєкти в основному стосуються **заходів щодо інтеграції ВПО** в суспільне життя приймаючих громад, **психологічної та правової допомоги ВПО**, **рідше – питанням перекваліфікації, працевлаштування чи сприяння відкриттю власного бізнесу**

Координація допомоги ВПО

Міжнародні міжурядові та неурядові гуманітарні організації є важливим стратегічним партнером України щодо надання всебічної допомоги ВПО, в першу чергу – гуманітарні програми ООН

1. На національному рівні - значна кількість координуючих структур. Переважна більшість процесів не пов'язані між собою і відбуваються паралельно. Кожний суб'єкт діє в межах відведеної йому компетенції.
2. У Львівській області система координації виглядає достатньо збалансованою. У 2022 році ЛОВА була ключовою ланкою розподілу допомоги на обласному та міжобласному рівні. У 2023 році ЛОВА делегує частину координаційних функцій відповідним структурам, зокрема новоствореному Координаційному центру підтримки цивільного населення при ЛОВА (КЦ ЛОВА).
3. КЦ ЛОВА та мережа близько 40 консультативно-координаційних центрів окрім координаційних функцій надають різні види допомоги ВПО: гуманітарну, юридичну, психологічну, фінансову, а також організують систему допомоги спеціальним категоріям ВПО – самотніми людьми старшого віку та особами з інвалідністю, психічно-хворими.
4. У 2023 році почали масово створюватись Ради з питань ВПО. У Львівській області на сьогодні вже створено 12 Рад ВПО на рівні територіальних громад та Рада з питань ВПО при ЛОВА

РЕКОМЕНДАЦІЇ

При розробці обласних цільових програм на 2024-2027 роки передбачити відповідні заходи, які стосуються прав ВПО, а саме:

- 1.** Продовжити програму «Підтримки малого бізнесу у Львівській області на період воєнного стану» на 2024 рік на основі конкурсу заявок за принципом рівної участі (без надання преференцій ВПО) та умовою збільшення кількості робочих місць за діючими пріоритетами. **Включити програму додатковий пріоритет «Підтримка стартап-проектів».** За результатами 2024 року та оцінкою впливу зовнішніх факторів провести корегування пріоритетів програми на 2025 рік, зокрема в частині сфер підтримки та ваучеризації малого бізнесу, грантових коштів по окремих пріоритетах.
- 2.** **Доповнити «Комплексну програму охорони психічного здоров'я та психосоціальної підтримки цивільного населення у Львівській області на 2023 – 2026 роки» пріоритетом «Підтримка консультативно-координаційних центрів підтримки цивільного населення».**

РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 3. Розробити Програму «Будівництво житла» (на базі діючої програми «Програма реалізації пріоритетних інфраструктурних проєктів у Львівській області») за участю міжнародних програм та інституцій. Передбачити в програмі розробку конкретних механізмів кооперації ресурсів міжнародних програм, регіонального та місцевих бюджетів, а також механізмів розподілу житла та його утримання.**
- 4. Розробити Програму «Справедлива трансформація вугільних громад Львівщини» в кооперації з Проєктом «Підтримка структурних змін у вугільних регіонах України», GIZ. Передбачити в програмі розробку Стратегії та Плану заходів трансформації вугільних громад Львівщини до 2030 року, розробку фінансових інструментів, які відповідають потребам вугільних громад та розбудову інфраструктури громад, зокрема соціального житла для ВПО.**
- 5. Передбачити при розробці/модернізації відповідних обласних цільових програм механізми фінансової кооперації з міжнародними донорами, державними програмами, зокрема Державним фондом регіонального розвитку та програмами місцевого розвитку територіальних громад.**

РЕКОМЕНДАЦІЇ

При розробці Стратегій розвитку територіальних громад, Планів впровадження стратегій та місцевих програм розвитку на 2024-2027 роки передбачити відповідні заходи, які стосуються прав ВПО, а саме:

1. **Передбачити кошти на спів фінансування регіональних програм та міжнародних проєктів, зокрема в частині підтримки малого бізнесу, реконструкції приміщень під соціальне житло**
2. **Посилити роль локальних ОГС в частині підтримки їх практичних заходів щодо інтеграції ВПО в суспільне життя громади, надання соціальних послуг тощо в рамках діючих програм чи розробці окремої комплексної програми. В міру фінансового стану громади передбачити реальне фінансування цих заходів.**
3. **Передбачити розробку окремих програм щодо розвитку консультативно-координаційних центрів в громадах, які в кооперації з КЦ ЛОВА можуть концентруватися на таких напрямках роботи: програми психологічної допомоги: індивідуальна /групова робота, юридична підтримка, інформування про проживання, роботу, центри перекваліфікації, гуманітарна допомога.**